

Lausunto

03.10.2025

Asia: VN/28426/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030 annetun lain 2 §:n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VN/28426/2025 Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 §:n muuttamiseksi

EK kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiasta.

Valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtion rahoituksen vuosittaisten korotusten määrä tarkistettaisiin kahden vuoden välein uusimman talousennusteen mukaiseksi. Voimassa olevan lain mukaan tarkistus tehdään neljän vuoden välein. Muutos mahdollistaisi valtion vuosittaisen rahoituksen mitoittamisen suhteessa ennakoituun vuoden 2030 bruttokansantuotteen

arvoon voimassa olevaa lakia tarkemmin.

EK ymmärtää tarpeen korjata ajankohtia, jolloin valtion TKI-rahoituksen vuosittaisen korotuksen määrää tarkastellaan. Muutoksesta huolimatta rahoituksen tulee jatkossakin olla yritysvetoista tutkivasta unohtamatta. Ennustettua heikompana toteutunut talouskasvu on kaikkien huoli. Syyt ovat pääosin yrityksistä ja Suomesta riippumattomia.

Tarkasteluajankohtien muuttaminen on parempi vaihtoehto kuin esillä ollut ajatus siirtää 4 %:n tavoitevuotta vuoteen 2035.

Elinkeinoelämälle on äärimmäisen tärkeä, että yrityksille ja myös tutki-joille luodaan ennakoitava TKI-toimintaympäristö. Kun yritykset sitoutuivat parlamentaarisen TKI-ryhmän työhön ja linjauksiin, ennakoita-vuus ja lisäksi edellytys siitä, että valtio pitää omat lupauksensa, tuotiin erittäin selkeästi esiin. Yritykset investoivat TKI toimintaan joka ta-pauksessa. Suomelle ja taloudelle on tärkeää, että nämä investoinnit halutaan tehdä Suomessa. Yrityksen strategiaan keskeisesti kytkeyty-vät TKI-projektit vaativat sitoutumista niin yrityksen omistajilta kuin joh-doltakin. Niihin ei ryhdytä hetken mielijohteesta tai siksi, että julkista rahoitusta on saatavilla.

Tähän asti molemmat osapuolet ovat pitäneet lupauksensa. Yritysten TKI-investoinnit ovat olleet tasaisessa kasvussa (<https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tki-tilastot/>) ja tunnelma yrityksissä on jatkoa ajatellen erittäin positiivinen. Samaa viestiä välittyy myös rahoittajilta.

Yrityksiä on hämmentänyt T&K-rahoituslain tiukka tulkinta, jota perus-tellaan taustalla vaikuttavilla OECD-määrittelyillä ja EU-säännöksillä, jotka eivät näin tiukkaa tulkintaa edellytä. Tiukka tulkinta rajaa merkit-tävästi mahdollisuuksiamme saada TKI-lisärahoituksesta myös talous-kasvua, jota maamme kipeästi kaipaa. Käytännössä ongelma liittyy in-novaatiovaiheen rahoituksen rajaamiseen rahoituslain ulkopuolelle. Ongelma kärjistyy lisää, koska hallitus on jo kahteen kertaan leikannut erillistä innovaatorahoitusta Business Finlandin momenteilta. Tämä on ollut hämmentävä havainto, sillä parlamentaarisen TKI-ryhmän valmisteluvaiheen aikainen tavoite ei ollut sulkea julkisen rahoituksen piiristä innovaatorahoitusta pois.

Jotta maamme saa tehdyistä lisärahoituspäätöksistä TKI toimintaan hyötyä niin keskipitkällä kuin pitkälläkin aikajänteellä esitämme T&K-rahoituslakiin kahta pientä, mutta talouden kannalta merkittävää muu-tosta:

- 1) T&K-rahoituslain nimi muutettaisiin TKI-rahoituslaiksi ja T&K korvat-taisiin TKI-lyhenteellä kautta linjan.
- 2) Lain perusteisiin liitettäisiin OECD:n Frascati-manuaalin rinnalle OECD:n innovaatiotoimintaa tarkemmin määrittelevä Oslo-manuaali.

Teknologia kehittyy yhdessä palveluiden kanssa korkean lisäarvon kotimaiseksi kasvuliiketoiminnaksi ja vientiliiketoiminnaksi. Teknologioiden, osaamisen ja aineettoman pääoman käyttöönottaminen lisäävät tuottavuutta ja arvonn lisää. Digitalisaatio ja tekoäly vauhdit tavat kehitystä ja kansainvälisyyttä, ja ne tuovat voimakkaan kilpailumahdollisuuden ja kilpailupaineen ulkomailta myös kotimarkkinoilla toimivien yritysten liiketoimintaan. Digitaalinen vihreä siirtymä tuo asiakas tarpeen teknologioiden ja palveluiden kehittämiselle ja käyttöön otolle.

Tämä on se moderni maailma, jossa yrityksemme innovoivat ja tutki-jamme tutkivat. Tämä on myös maailma, jonka OECD-tunnistaa, mutta Suomi linjaa T&K-rahoituslain tulkinnassa ulos. Yllä mainittuja OECD:n julkaisuja päivitetään juuri toimintaympäristön ja TKI-toiminnan luonteen muutosten takia.

Epäselvyyksien ja tulkintavaikkeuksien vuoksi OECD teki Frascati-manuaalin rinnalle innovaatiotoiminnan luonteeseen keskittyvän Oslo-manuaalin. Oslo-manuaalin yksi keskeinen havainto on: Innovaatiotoiminnan merkitys talouskasvun vauhdittamisessa korostuu arvoketjujen muuttuessa ja digitalisaation korostuessa.

TKI-lisärahoitus ja 4 %:n tavoite on ainutlaatuinen mahdollisuus. Suomen kansainvälisesti tiukka tulkinta TKI-toimintaan liittyen sitoo turhaan TKI-ammattilaistemme käsiä kovassa globaalissa kilpailussa.

Heinonen Ulla
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Heikinheimo Arja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Vihreä kasvu